

> Retouradres Postbus 30155, 9700 LG Groningen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de heer M. Boereboom
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

1. FEZ
2. MBO

Ministerie van OCW	
Registratienummer	
Registratiedatum	02 APR. 2019
Registratieplaats	
Registratietoets	MBO

Datum: 27 maart 2019

Betreft: Uitvoeringstoets wijzigingsbesluit vrijstellingen generieke examenonderdelen mbo.

Contact

Postbus 30155
9700 LG Groningen

Bezoekadres

Kempkensberg 12
9722 TB Groningen

www.duo.nl

Uw brief van

11 december 2018

Uw kenmerk

1441556

Onze referentie

HD.019.032

Geachte heer Boereboom,

U heeft DUO gevraagd een uitvoeringstoets te doen op het wijzigingsbesluit vrijstellingen generieke examenonderdelen mbo. In deze brief zijn de uitvoeringsconsequenties van de betreffende regeling uiteengezet.

Inhoud

Door de voorgestelde wijzigingen in het examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB worden de examen- en vrijstellingsregels in het mbo vereenvoudigd en verduidelijkt. Belangrijk onderdeel van de aanpassing is dat onderwijsinstellingen meer ruimte krijgen in de mogelijkheden voor het verlenen van vrijstellingen. Na de inwerkingtreding van dit besluit zal er daarmee meer ruimte komen voor de examencommissie om eigen regels te stellen. De verleende vrijstellingen moeten in het register BRON mbo kunnen worden geregistreerd.

Reactie Inspectie van het Onderwijs en Accountantsdienst Rijk

In het kader van het geïntegreerde toezicht is deze uitvoeringstoets ook uitgezet bij de Inspectie en de ADR. De ADR heeft aangegeven geen opmerkingen te hebben. De reactie van de Inspectie van het Onderwijs is als bijlage bij deze toets gevoegd.

Consequenties voor systemen en processen bij DUO

Het register BRON mbo kent al de mogelijkheid tot het registreren van vrijstellingen. In de voorliggende regeling zijn geen wijzigingen voorzien in de vakken waarvoor vrijstelling verleend kan worden, slechts in de wijze waarop de examencommissie tot die beslissing kan komen. Er wijzigt daarom niets in de wijze van registreren van de vrijstellingen in het register BRON mbo. De voorgestelde wijzigingen hebben dan ook geen consequenties voor de systemen en processen bij DUO.

Gevolgen voor het onderwijsveld

Gevolg voor de onderwijsinstellingen is dat zij zelf duidelijker beleid zal moeten formuleren waar het gaat om het verlenen van vrijstellingen en het moment waarop de instelling centrale examens afneemt in de opleiding, en dit beleid ook in de praktijk zal moeten toepassen.

Uitvoerbaarheid

DUO acht de wijzigingsregeling uitvoerbaar.

Haalbaarheid

Aangezien geen aanpassingen nodig zijn is de vraag over de haalbaarheid voor DUO niet relevant.

Omdat er voor DUO geen uitvoeringsconsequenties zijn hoeft u niet formeel op deze uitvoeringstoets te reageren.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De directeur generaal van de Dienst Uitvoering Onderwijs

drs. J.N. Schutte

Uitvoeringstoets: Wijzigingsbesluit vrijstellingen generieke examenonderdelen mbo

Datum toetsaanvraag: 14-01-2019

Deadline: 21-01-2019

Procedure verkorte uitvoeringstoets van toepassing: nee

Datum reactie Inspectie van het Onderwijs: 22 januari 2019

Ten aanzien van nalevingsaspecten

- Op pagina 3 van de nota van toelichting: 'het is overigens niet de bedoeling dat zij (vmbo'ers) direct bij de start van de mbo-opleiding de examens afleggen'. Dit is wettelijk gezien wel mogelijk en dus niet handhaafbaar door de inspectie. Examencommissies maken zelf beleid hierop, en de inspectie kan slechts erop toezien dat zij hun beleid ten uitvoer brengen.

Ten aanzien van uitvoerbaarheidsaspecten

- Geen opmerkingen.

Ten aanzien van uitvoerbaarheidsaspecten specifiek m.b.t. capaciteit

- De wijzigingen geven veel ruimte aan examencommissies. Hierdoor zal er meer verschil in beleid en uitvoering komen. Dit vraagt van de inspectie meer tijd in de voorbereiding (o.m. in een expertanalyse op te nemen); de inspectie zal zich per instelling moeten verdiepen in het beleid van vrijstellingen en op welke manier het beleid is uitgevoerd. Dat vraagt een intensievere controle van bijvoorbeeld examendossiers tijdens de onderzoeken.

Ten aanzien van rechtmatigheidsaspecten

- Geen opmerkingen.

Eventueel overig commentaar

- Hoe zit het met de onderhoudsplicht in relatie tot de doorstroom naar het hbo? Wordt dit niet lastiger?
- Welke zak-slaagregeling geldt bij vrijstellingen als studenten doorstromen? Die van de opleiding waarvoor de student al is geslaagd of die van de 'nieuwe' opleiding? Dit volgt niet duidelijk uit de tekst.
- Er wordt geen overgangsrecht geregeld, omdat de wijzigingen geen invloed hebben op de reeds afgegeven vrijstellingen. Maar is hier ook rekening gehouden met het feit dat instellingen hun vrijstellingenbeleid verschillend inrichten? Zoals bijvoorbeeld sommige instellingen aan de poort vrijstellingen toetsen en sommige instellingen pas later in het onderwijsproces.
- Op pagina 2 van het besluit, onder art 3b lid 3a en 3b: op ten minste hetzelfde niveau
  - -> beter: op ten minste hetzelfde referentieniveau.
- Op pagina 2 van de nota van toelichting: 'verder wordt met dit wijzigingsbesluit geregeld dat voor de generieke examenonderdelen in bepaalde situaties ook een vrijstelling kan worden verleend als eerder geen voldoende is behaald'. Deze zin suggereert dat die 'bepaalde situaties' nader omschreven staan. Duidelijker is het wanneer er staat dat de examencommissie bepaalt of een student ook een vrijstelling kan krijgen als eerder geen voldoende is behaald.
- Op pagina 5 in de nota van toelichting, vijfde alinea: 'het derde lid, ... havo of vwo heeft afgelegd ....'
  - -> beter: 'het derde lid, ...havo of vwo heeft afgelegd ná de invoering van de referentieniveaus in de Nederlandse taal en literatuur, ...'

Voorbeelden van aandachtspunten in het kader van de naleving

1. Wordt in de toelichting specifiek aandacht besteed aan aspecten van handhaafbaarheid?
2. Zijn in de voorgenomen regelgeving opgenomen fatale termijnen en termijnen van orde realistisch vanuit het oogpunt van naleving?
3. Is de implementatietermijn van de voorgenomen regelgeving realistisch vanuit het oogpunt van naleving?
4. Staan de kosten van toezicht op de regelgeving in verhouding tot het mogelijke nalevingstekort? (Bijvoorbeeld op basis van een kwalitatieve raming.)
5. Is voorzien in adequate voorlichting aan het veld ten behoeve van de naleving?
6. Is er adequaat sanctiebeleid geformuleerd? Is dat sanctiebeleid ook feitelijk mogelijk en bij wie ligt de bevoegdheid tot sanctioneren?
7. Is de voorgenomen regelgeving überhaupt uitvoerbaar?

De lijst met aandachtspunten vormt geen sluitend overzicht van de toetsingskaders van de verschillende toetsende onderdelen. In voorkomende gevallen zal dus ook naar andere aspecten kunnen worden gekeken die van belang zijn. Het tegenovergestelde is ook mogelijk: niet alle in dit document opgenomen aandachtspunten hoeven altijd door de toetser te worden gebruikt. Bijvoorbeeld omdat deze in een specifiek geval minder relevant zijn of omdat toetsing op die onderdelen specifieke expertise vraagt die niet standaard aanwezig is.